RADA GMINY
Stoszowice

UCHWAŁA NR UCHWAŁA NR IV/23/2019
RADY GMINY STOSZOWICE

z dnia 13 lutego 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.994 z późn. zm.) w związku z art.176 pkt.1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.998 z późn. zm.) Rada Gminy Stoszowice uchwala , co następuje :

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stoszowice.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady
Gminy Stoszowice

Marcin Józefiak

RADA GMINY
Stoszowice

Uzasadnienie do Uchwały Nr Uchwała NR IV/23/2019

Rady Gminy Stoszowice

z dnia 13 lutego 2019 r.

Zgodnie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Przyjęcie niniejszej uchwały wynika z art. 179 ust . 2 cytowanej powyżej ustawy i stanowi jedno z wielu zadań jakie zostały powierzone samorządom do realizacji. Celem Gminnego programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz zapobieganiu dysfunkcjonalności rodzin . W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Gminy Stoszowice

Marcin Józefiak

Załącznik nr1
do Uchwały nr IV/23/2019
Rady Gminy Stoszowice
dnia 13 lutego 2019 r.

RADA GMINY
Stoszowice

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

Na lata 2019-2021

Gmina Stoszowice

SPIS TREŚCI

1. Wstęp str. 2
2. Podstawa prawna programu str. 3
3. Demografia Gminy Stoszowice str. 4
4. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach str. 4
5. Edukacja Szkolna i Przedszkolna w Gminie Stoszowice str. 10
6. Adresaci programu str. 11
7. Cele programu str. 12
8. Efekty programu str. 16
9. Realizatorzy programu str. 17
10. Źródła finansowania str. 17
11. Monitoring i ewaluacja Programu str. 17
12. Podsumowanie str. 18

Wstęp

Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Stoszowice opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 stanowi samodzielny

1

program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj ono nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko prawidłowo funkcjonująca rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Od 2011 roku wprowadzono dość skuteczne rozwiązanie w systemie pomocy społecznej a mianowicie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm) daje możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez odpowiedniego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny

być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, 2244.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030z późn.zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stoszowice na lata 2016 – 2022

▪ *Demografia Gminy Stoszowice*

Gmina Stoszowice, to Gmina w której ogółem zamieszkuje 5 332 mieszkańców. Na przełomie 3 lat populacja Gminy zmalała o 102 osoby. W roku 2016 zameldowanych obywateli było 5 434, w 2017 roku Gminę Stoszowice zamieszkiwało 5 386 , obecnie 5 332 mieszkańców.

Gmina Stoszowice ma ujemny przyrost naturalny, jednak odnotowuje się wzrost urodzeń w następujących po sobie latach. W 2016 roku urodziło się 47 dzieci w tym 23 dziewczynek i 24 chłopców. W 2017 roku urodzeń na ternie Gminy było 50 z czego 25 dziewczynek i 25 chłopców, rok 2018 zakończył się na liczbie 56 dzieci z czego 34 to dziewczynki i 22 chłopców.

Od 2016 roku Gmina zarejestrowała 189 zgony co w stosunku do urodzeń z terenu Gminy wskazuje na ujemny przyrost naturalny.

Obecnie Gminę zamieszkuje 3174 osoby w wieku produkcyjnym z czego 1543 to kobiety a 1593 to mężczyźni. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ząbkowicach Śląskich zarejestrowanych jest 255 osób jako osoby bezrobotne.

Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach

Od 2016 roku z różnych form świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach skorzystało łącznie wiele środowisk. Poniższa tabela prezentuje zestawienie rodzin objętych pomocą.

Tabela nr 1. Rodziny objęte pomocą OPS w Stoszowicach w latach 2016 -2018 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rodziny		Rodziny z dziećmi					
Rok	Ogółem	Ogółem liczba osób	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 i więcej dzieci
2016	209	501	78	51	31	33	16
2017	231	496	118	42	28	26	17
2018	231	401	83	41	25	27	9

Źródło: dane własne OPS

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na wiejski charakter gminy oraz ubogą infrastrukturę osoby w wieku produkcyjnym posiadają mniejsze szanse na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie, większość pracowników dojeżdża do pracy poza teren gminy. Ogromnym problemem jest także dostęp do wszelkiego rodzaju poradni i placówek specjalistycznych.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy

Powody przyznania pomocy	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	**Liczba rodzin**	Liczba osób w rodzinach	**Liczba rodzin**	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	150	357	130	307	118	252
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	7	33	5	28	3	13

Bezrobocie	124	318	108	283	102	247
Bezdomność	0	0	1	1	0	0
Niepełnosprawność	95	240	93	207	94	191
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	3	3	7	3	8
Alkoholizm	10	18	10	17	17	22
Narkomania	0	0	0	0	1	3
Długotrwała lub ciężka choroba	94	229	88	184	104	205
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	49	178	65	185	60	189

Źródło: dane własne OPS

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,bądź innej substancji psychotropowej

2. występuje problemem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,

3. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,

4. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),

Z analizy sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach, wynika że od 2016 roku z usług asystenta rodziny skorzystało 17 rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. W Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny, który współpracuje z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz inne zagrażające czynniki degradacji rodziny (nałogi, uzależnienia, przemoc itp.)

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Aktualnie z terenu gminy Stoszowice w rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywa 7 dzieci

i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 2 dzieci. Asystent Rodziny prowadzi pracę z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

Tabela nr 7. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2016 rok			2017 rok			2018 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
10	39	24	14	56	33	12	40	23

Źródło: dane własne OPS

W ramach działań skierowanych dla wsparcia rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, która w ramach swoich działań co roku wspiera rodziny poprzez:
- finansowanie zajęć tanecznych i sportowych,
- dofinansowanie do wycieczek w szkołach
- finansuje warsztaty profilaktyczne dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych dla uczniów Szkół Publicznych
- zakupuje filmy edukacyjne dla uczniów Szkół Publicznych
- dofinansowano zajęcia pozalekcyjne w szkołach,

wspiera działania zmierzające do polepszenia sytuacji rodzinnej, rodzin najbardziej zagrożonych dysfunkcjonalnością.

Ponadto GKRPA prowadzi punkt konsultacyjny w którym przyjmuje terapeuta ds. uzależnień, psycholog z którego może skorzystać każdy mieszkaniec Gminy oraz Radca Prawny, który obsługuję mieszkańców Gminy w Urzędzie.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje także z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Stoszowicach. Zespół Interdyscyplinarny odpowiedzialny jest za opracowanie i realizację planu pomocy. W indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Od początku 2016 do końca 2018 roku procedurą Niebieskiej karty na terenie Gminy Stoszowice było objętych 46 rodzin.

Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+ wypłacane na każde drugie i kolejne dziecko lub również na pierwsze dziecko w przypadku spełnienia kryterium dochodowego.

Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela nr 3. Wydatki związane z programem 500+.

L.p.	Rodzaj Świadczenia	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
		Ilość rodzin	Kwota w zł	Ilość rodzin	Kwota w zł	Ilość rodzin	Kwota w zł

1.	Świadczenie wychowawcze	360	2 410 800,00	340	3 131 812,20	349	2 796 785,32

Źródło, dane własne OPS

Dla dzieci z rodzin o dochodach nieprzekraczającego kryterium dochodowego realizowany jest program wsparcia w postaci stypendium szkolnego dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb w procesie edukacji.

Tabela nr 4. Wydatki związane z przyznaniem stypendium szkolnego w latach 2016 – 2018.

L.p.	Rodzaj Świadczenia	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
		Ilość dzieci	Kwota w zł	Ilość dzieci	Kwota w zł	Ilość dzieci	Kwota w zł
1.	Stypendium szkolne	69	55021,26	51	37826,71	38	31536,04

Źródło: Dane OPS Stoszowice

Świadczenia rodzinne to jeden z większych działów świadczeń każdej Gminy, poniżej prezentowane są zestawienia ilości i rodzaju wypłaconych świadczeń w ostatnich 3 latach.

Tabela nr 5. Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba świadczeń - średnio 258 rodzin

L.p.	Rodzaj Świadczenia	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
		Ilość świadczeń	Kwota w zł	Ilość świadczeń	Kwota w zł	Ilość świadczeń	Kwota w zł
1	Zasiłki rodzinne	3913	448733,67	3705	427438,02	3216	404445,83
2	Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	443	43190,00	387	41690,00	312	33420,00
3	Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	539	36427,00	446	31566,00	360	25280,00
4	Samotne wychowywanie dziecka	171	32259,00	103	20839,00	96	19488,00

5	Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	185	68206,00	130	50114,00	109	42704,00
6	Dodatek za urodzenie dziecka	17	17000,00	19	19000,00	16	16000,00
7	Rozpoczęcie roku szkolnego	227	22700,00	190	19000,00	180	18000,00
8	Dodatek za wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	414	37560,00	357	33915,00	317	30115,00
9	Świadczenie rodzicielskie	119	100593,70	189	172931,00	104	95372,00
10	Zasiłki pielęgnacyjne	1546	236538,00	1474	22522,00	1346	212851,00
11	Świadczenia pielęgnacyjne	227	291600,00	256	359349,00	247	359632,00
12	Specjalny zasiłek opiekuńczy	68	35065,00	87	44440,00	75	39412,00
13	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	32	32000,00	51	51000,00	40	40000,00
14	Zasiłki dla opiekunów	166	84423,00	127	66040,00	98	51980,00
15	Fundusz Alimentacyjny	565	190650,00	514	175375,00	419	155626,00
16	Świadczenia związane z ustawą „Za życiem"	x	x	3	12000,00	0	0
17	Razem	8650	1676945,37	8038	1750219,02	6935	1544325,83

Źródło: dane własne OPS

Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 rok życia w kw. 1000 zł miesięcznie oraz zastosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę" dla rodzin, których dochód przekroczył ustawowe kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych (informacja o ilości i kwotach wykazana została w tabeli numer 7 rubryka „świadczenie rodzicielskie)

Program Karta Dużej Rodziny – to program rządowy polegający na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form

działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne na podst. pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. Od 2014r. łącznie zrealizowano 44 wnioski : wydano 234 Kart dla 107 rodziców i 127 dzieci.

Kolejnym programem wspierającym rodzinę jest program „Dobry Start" w jego ramach uczniowie otrzymują raz w roku po 300 zł. Świadczenie pomaga rodzicom pokryć wydatki związane z wyprawieniem dziecka do szkoły.

Tabela nr 6. Wydatki związane z z programem „Dobry Start"

L.p.	Rodzaj Świadczenia	ROK 2018	
		Ilość świadczeń	Kwota w zł
1.	Świadczenie „Dobry Start"	**542**	**168020,00**

Źródło: Dane OPS Stoszowice

Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie" podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego. W/w wsparcie w wielu rodzinach Gminy Stoszowice zapewniają placówki oświatowe, udzielając wsparcia merytorycznego w rozmowach indywidualnych bądź grupowych.

Edukacja szkolna w Gminie Stoszowice realizowana jest w Szkole Podstawowej w Budzowie z Filią w Grodziszczu oraz Publicznym Gimnazjum w Budzowie. Podstawowym zadaniem szkoły, w toku całego cyklu edukacyjnego, jest dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia, odpowiednio do jego wieku, a w szczególności do przekazania niezbędnej wiedzy i umiejętności potrzebnych do zrozumienia świata, ludzi i siebie.

Tabela nr 8. Uczniowie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gminie Stoszowice

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2016/2017	liczba dzieci w roku szkolnym 2017/2018	liczba dzieci w roku szkolnym 2018/2019
Gimnazjum w Budzowie	95	68	35
Szkoła Podstawowa w Budzowie	150	151	181
Filia Szkoły Podstawowej w Grodziszczu	60	86	124
łącznie:	**305**	**305**	**340**

źródło: Szkoła Podstawowa w Budzowie

Edukacja przedszkolna w Gminie Stoszowice realizowana jest w dwóch Niepublicznych Przedszkolach umiejscowionych w Stoszowicach i Srebrnej Górze oraz Publicznego Przedszkola w Przedborowej. W przedszkolu realizowana jest obowiązująca podstawa programowa. Najważniejszym elementem koncepcji przedszkola jest utrzymanie edukacji przedszkolnej na odpowiednim poziomie, tj. zapewnienie miejsca w przedszkolu każdemu dziecku 6-letniemu i 5-letniemu oraz potrzebującym dzieciom młodszym.

Tabela nr 9. Dzieci przedszkolne z terenu Gminy Stoszowice

Przedszkola	liczba dzieci w roku przedszkolnym 2016/2017	liczba dzieci w roku przedszkolnym 2017/2018	liczba dzieci w roku przedszkolnym 2018/2019
Niepubliczne Przedszkole „Kolorowy Balonik" w Stoszowicach	33	33	35
Niepubliczne Przedszkole „Kajtek" w Srebrnej Górze	64	63	57
Publiczne Przedszkole w Przedborowej	75	65	49
łącznie:	**172**	**161**	**141**

źródło: Przedszkola z terenu Gminy Stoszowice.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania", średnio rocznie tut. OPS obejmuje 280 osób , w tym 66 dzieci w wieku do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej z 127 rodzin. Koszty programu w roku 2018 wyniosły 131 991 zł.

Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Stoszowice przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Mocne strony	Słabe strony
• Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki) • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników	• Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie; • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela. • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów)

działających na rzecz rodziny • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. • Dostęp do Poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta ds uzależnień)	• Bierna postawa wobec poszukiwania i utrzymywania pracy zarobkowej.
Szanse • Zatrudnienie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. • Edukacja rodziców • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym	Zagrożenia • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia" • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami , daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny : Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe

1. **Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.**
2. **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.**
3. **Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.**

Nazwa zadani	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowani
Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.				
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Środki własne, Środki zewnętrzne

Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Placówki Oświatowe z terenu Gminy Stoszowice	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe z terenu Gminy Stoszowice Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Środki własne, Środki zewnętrzne
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb –zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Środki własne, Środki zewnętrzne
zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne

Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	2019-2021	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Stoszowice Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Stoszowicach	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w z zorganizowanych zajęciach	Środki własne Środki zewnętrzne
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Placówki Oświatowe z terenu Gminy Stoszowice	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Placówki opieki zdrowotnej Placówki Oświaty z terenu Gminy Stoszowice	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.				
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba rodzin przeżywających trudności.	Środki własne, Środki zewnętrzne

Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Centrum Terapii Uzależnień „SANGO"	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba założonych Niebieskich Kart.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach	Liczba rodzin objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Sąd Rodzinny i Nieletnich w Ząbkowicach Śląskich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2019-2021	Pracownicy socjalni Asystent rodziny	Liczba szkoleń i konferencji.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach Placówki opieki zdrowotnej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne

Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny.

Realizatorzy Programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach przy udziale:

1. Urzędu Gminy w Stoszowicach;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stoszowicach;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Stoszowice;
5. Placówek Służby Zdrowia;
6. Organizacji pozarządowych;
7. Dzielnicowych KPP Ząbkowice Śląskie z terenu Gminy Stoszowice;
8. Kuratorów Sądowych;
9. Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;
10. Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ząbkowicach Śląskich;
11. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich;
12. Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich;
13. Parafii z terenu Gminy Stoszowice

Źródła Finansowania Programu

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Stoszowice, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.
W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedkładane będzie Radzie Gminy Stoszowice roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w zakresie jego realizacji.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stoszowice na lata 2019-2021 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Stoszowice
Marcin Józefiak